

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk og edpema@lbst.dk
Journalnummer: 24-11-000017

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til bioordninger for 2025

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) har sendt bekendtgørelse om tilskud til bioordninger for 2025 i høring.

Bekendtgørelsen sammenlægger de fire tidligere selvstændige bioordningsbekendtgørelser, og tilføjer bestemmelser om kontrol- og sanktioner fra bekendtgørelse om kontrol og administrative sanktioner. Landbrug & Fødevarer har en række ønsker til ændringer af bioordningerne, som er udtrykt i de høringssvar, vi tidligere har sendt til både bekendtgørelser og vejledninger for de pågældende ordninger, samt til bekendtgørelse om kontrol- og administrative høringssvar. Disse ønsker er fortsat relevante i det omfang, de ikke allerede er blevet imødekommet. Vi henviser derfor til de tidligere høringssvar, som vi har sendt til de nævnte bekendtgørelser, samt til de høringssvar vi har sendt, når CAP-planen har været i høring.

Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger, der supplerer de tidligere indsendte høringssvar.

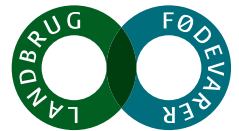
Vigtigt med stabil IT-understøttelse

Det er vigtigt, at IT-systemet understøtter ansøgning af bioordningerne fra ansøgningsrundens start pr. 1. februar og frem til ansøgningsfristen. Det gælder både alle relevante kortlag, samt performance af IT-systemet.

Behov for løsninger vedrørende krav til aktiv landbruger

En række ansøgere har på baggrund af det ekstra tilskud i bioordningerne i 2023 fået udbetalt et samlet tilskud på over 5.000 euro i 2023. Disse ansøgere er blevet underkendt som aktiv landbrugere i 2024, da denne gruppe udelukkende kan opfylde kriteriet for aktiv landbruger på baggrunde af kriterie 2. Dette på trods af at ansøgerne driver landbrugsarealer, og er med til at understøtte formålet med bioordningerne i ny CAP. Samtidig bliver denne gruppe ansøgere udelukket fra at understøtte formålene i ny CAP i både 2025 og 2026, da ansøgerne ikke kan være aktiv landbrugere på anden baggrund end at være "ny" ansøger (kriterie 5). SGAV opfordres endnu en gang, til at finde en løsning, så denne gruppe ansøgere kan søge bioordninger og øvrigt tilskud i 2025.

Fremadrette bør det blandt andet gøres muligt, at angive i ansøgningen, fx ved afkrydsning, at ansøgeren maksimalt ønsker 5.000 EUR udbetalt, hvis der skulle opstå en situation, hvor tilskudssatserne for bioordningerne (og grundbetaling) opjusteres. Eftersom der på mange bioordninger er en stor margin for, hvor meget satsen kan opjusteres, vil det for mange små ansøgere være tæt på umuligt at søge tilskud under bioordningerne, hvis dette skal iagttages som en sikkerhedsmagen når der ansøges om tilskud (dvs. søge under 5.000 EUR for at undgå risiko for en opjustering til over 5.000 EUR)

Der henvises supplerende til Landbrug & Fødevarers hørings svar til grundbetalingsordningen for 2025, der fremsendes snarest.

Vigtigt at arealer tilmeldt bioordningen "biodiversitet og bæredygtighed" kan bruges som erstatningsarealer til GLM 8 og 10

Ansøgning om, og anmeldelse af arealer under Bioordningen biodiversitet og bæredygtighed har sammenhæng til anmeldelse af arealer under det nye GLM 10 krav. SGAV har i oktober 2024 skærpet muligheden for at anvende arealer anmeldt under bioordningen som erstatningsarealer for 4 pct. ikke-produktive arealer under GLM-kravet.

Dette gælder særligt efter fristen for tilbagetrækning af ansøgninger, den 15. november. Landbrug & Fødevarer mener, dette er meget u hensigtsmæssigt, og at det kan betyde mindre søgning til ordningen for biodiversitet & bæredygtighed i 2025. Ansøgerne vil gerne være på den sikre side i forhold til at opfylde GLM 10, og med den nye ændring kan ansøgerne ikke længere i alle tilfælde anvende arealer under bioordningen som erstatningsarealer, hvis der utilsigtet kommer til at ske overtrædelser på de arealer, der er anmeldt under GLM 10. Derfor må ansøgerne på anden vis sikre sig, at de har erstatningsarealer, fx ved at overanmele GLM 10.

Landbrug & Fødevarer ønsker, at denne ændring tilbagerulles. Hvis dette ikke sker, er det vigtigt, at det i vejledningen til bioordningen beskrives tydeligt, at der er sket en ændring, og det skal være tydeligt, at arealer anmeldt under bioordningen biodiversitet og bæredygtighed ikke i alle tilfælde kan anvendes som erstatningsarealer til det nye GLM-10 krav. SGAV bør yderligere sende en nyhed ud omkring det.

Satellitbaseret (og fysisk) kontrol og mulighed for at trække ansøgningen tilbage

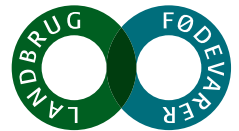
Bioordningerne kontrolleres i vid udstrækning via satellitdata. Formålet med satellitkontrollen er at sikre en bedre regeloverholdelse, da der reelt er tale om 100 pct. kontrol. Da der ikke længere er tale om en stikprøvekontrol på fx 5 pct. af populationen, er det ikke længere nødvendigt, at sanktioner skal have en afskrækkende effekt. Derfor mener Landbrug & Fødevarer, at sanktionerne (omregningsfaktorer m.v.) skal reduceres for de forhold, der kontrolleres ved hjælp af satellitkontrollen.

Samtidig er det vigtigt, at satellitkontrollen indeholder et vejledende aspekt, så landmanden kan nå at agere inden kontrollen medfører sanktioner. Det kan fx være en mulighed for, at ansøgeren kan trække en del af sin ansøgning tilbage, eller at ansøgeren kan gå ud i marken og rette op på det forhold som satellitkontrollen har konstateret. For Landbrug & Fødevarer er det væsentligt, at landmanden har denne mulighed for at agere.

Imidlertid har SGAV strammet op på fortolkningen og betydningen af den frist, der er fastsat for tilbagetrækning af ansøgninger i Ansøgningsbekendtgørelsen. Det betyder, at hvis der efter den 15. november (tilbagetrækningsfristen) kommer et høringsbrev vedrørende satellit kontrol (eller en fysisk kontrol), kan ansøgeren ikke længere trække sin ansøgning tilbage og dermed undgå sanktioner.

Landbrug & Fødevarer mener, dette er en helt urimelig skærpelse af regelforvaltningen, som indskrænker ansøgernes mulighed for at agere og rette op. Landbrug & Fødevarer mener, at denne skærpelse af regelforvaltningen skal tilbagerulles. Alternativt skal det sikres, at sanktionssystemet i ordningerne ændres, så det ikke giver sanktioner – men blot en reduktion i det støtteberettigede areal, hvis der kommer en underkendelse via kontroller udført efter 15. november.

Selektiv bekæmpelse af ukrudt i forbudsperioden på brakarealer

Muligheden for selektiv bekæmpelse af ukrudt på brakarealer i forbudsperioden indskrænkes. Dette er en helt unødvendig skærpelse. Der skal fortsat som minimum være samme muligheder for bekæmpelse som under grundbetalingsordningen.

1. Specifikke bemærkninger

Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til de enkelte paragraffer i bekendtgørelsen:

§4, stk. 2: Behov for præcisering

Der står, "hvis rådigheden over et areal, hvortil der er søgt tilskud, overgår til en anden landbruger i 2025" Der bør tilføjes "efter ansøgningsfristen" i sætningen, for at præcisere indholdet.

1.1 Biodiversitet & bæredygtighed

Helt overordnet mener Landbrug & Fødevarer, at kravet om etablering af 4 pct. ikke-produktive arealer skal afskaffes, som det er blevet i EU-lovgivningen, og dermed i alle andre EU-lande. I stedet bør udlægningen af ikke-produktive arealer til gavn for biodiversiteten drives af ordningen "biodiversitet og bæredygtighed", og der bør på sigt ses på, hvordan ordningen kan gavne biodiversiteten yderligere, uden at ordningsbetingelserne bliver for komplicerede for ansøgeren.

L&F vil igen, og som også gjort tidligere opfordre Landbrugsstyrelsen til arbejde for, at afgræsning af alle arealer, der indgår i bioordningen, gøres mulig. Muligheden for afgræsning af arealer har en positiv effekt for biodiversiteten i langt de fleste tilfælde, forekommer det u hensigtsmæssigt, at der ikke gives mulighed for at have dyr gående på arealerne. Mulighed for ekstensiv afgræsning af arealerne bør være forenelig med de øvrige hensyn i landbrugspolitikken.

Der henvises også til høringssvarets indledende bemærkninger vedrørende erstatningsarealer og forbudsperioden på brakarealer

§ 22, stk. 1, punkt 8: Ny bestemmelse vedr. områder med skovplantning uønsket bør udgå

Det fremgår af udkastet til bekendtgørelse, at ansøgning om tilskud ikke kan omfatte arealer, der indberettes i ansøgningen som småbiotoper, og som for 2025 er registreret som skovnegative områder, jf. kort.lbst.dk/xxx »Områder hvor skovplantning er uønsket, 2025« .

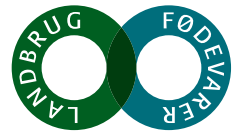
Da småbiotoper kan omfatte andet end træbevoksede arealer (fx våde lavninger, lærkepletter eller insektvolde) forekommer det u hensigtsmæssigt, at der ikke må etableres ikke-træbevoksede småbiotoper på arealer, hvor skov tilplantning er uønsket.

Landbrug & Fødevarer mener derfor, at denne begrænsning bør udgå eller indskrænkes til kun at omfatte nærmere definerede træbevoksede småbiotoper.

Hvis der sker ændringer på dette område, bør det beskrives under "nyt" i vejledningen, herunder også med en beskrivelse af, hvorfor det ikke er muligt at søge bioordningen.

§ 23, stk. 1, nr. 2: Bestemmelsen giver udfordringer i fht. kravet om aktiv landbruger

Kravet om "skal have søgt Grundbetaling for arealet i 2024 og 2025" er et problem for de ansøgere, der har fået underkendt ansøgning 2024 fordi ansøgeren ikke har været aktiv landbruger, eller fx i tilfælde hvor en ansøger har glemt at søge om grundbetaling og andre tilskud i det pågældende år.

Landbrug & Fødevarer vil gerne have en uddybning af, hvad det saglige og faglige krav er for, at der både skal have været søgt i 2024 og 2025. Kravet gælder for eksempel ikke under "varieret planteproduktion" (§ 41).

Landbrug & Fødevarer mener derfor, at det som minimum bør sikres, at alle arealer, som har været beliggende i markblok i 2024 (og dermed anses som støtteberettigede, hvis de overholder støttebetingelserne), kan søge om tilskud under ordningen i 2025, uanset om der er blevet udbetalt grundbetaling til arealet. Dermed undgås, at en potentiel ansøger rammer ind i de ovennævnte problematikker.

§ 24: Er arealer, der får tilsagn om permanent ekstensivering indeholdt § 24?

Det er uklart, om arealer, der for tilsagn om permanent ekstensivering i den nye landdistriktsordning også er omfattet af de oplyste betingelser i § 24, hvor det fx ikke er muligt at søge om tilskud fra bioordningen til arealer, som får tilskud til vand- og klimaprojekter m.v. Det ønskes, at det præciseres hvad der gælder for arealer med permanent ekstensivering, også i vejledningen til bioordningen.

§25: Tilskud til arealer med solceller

Der er indsat forbud mod etablering af solceller på arealet i 2025. Det fremgår ikke, om det fortsat er muligt at anmelde bioordningen på arealer mellem solcelle-panelerne. Det bør beskrives i vejledningen, hvad der gælder.

§28, stk 1, 2): Etableringsfrist for blomster- og bestøverbrak ønskes flyttet til 14. maj

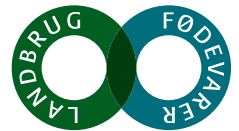
Landbrug & Fødevarer mener, at etableringsfristen for blomster- og bestøverbrak skal udskydes fra 30. april til den 14. maj. Som beskrevet i Landbrug & Fødevarers høringsvar til CAP-planen, har Aarhus universitet vurderet, at såning 14 dage senere ikke har væsentlig betydning for formålet med blomster/bestøverbrak. Fristen kan derfor uden problemer fastlægges til 14. maj frem for 30. april.

§29, stk 1: Mulighederne for bekæmpelse i forbudsperioden skal ikke indskrænkes

Det fremgår af bekendtgørelsesudkastet, at mulighederne for at bekæmpe uønskede arter i forbudsperioden indskrænkes på de arealer, der indgår i ordningen for biodiversitet & bæredygtighed. Det fremgår nu, at det kun er muligt at bekæmpe kæmpebjørneklo og flyvehavre. Det er vigtigt, at denne indskrænkelse tilbagesendes, så det fortsat også er muligt at bekæmpe agerrøvhale, agertidsler og andre problemarter indenfor forbudsperioden.

Der er også et ønske om at gøre det muligt bekæmpe vårbrandbæger og bynke i brakmarker.

Det er en udfordring ikke at kunne afslå aggressive ukrudtsarter som tidsler og problematisk græsukrudt. Der sker i disse år en stor opformering af græsukrudt i mange marker og flere bestande er resistente, så ukrudtsmidlerne ikke længere giver effekt. Flere bruger brak som en mulighed for at begrænse udbredelsen og placerer det i foragre etc. I disse brakmarker vil der ofte ske en opformering af de problematiske og aggressive græsukrudt og netop i forbudsperioden vil de sætte spiredygtige frø. Frøene vil kunne give en yderligere opformering i brakmarken, men der er også risiko for at bestandene bliver spredt ind i den tilstødende dyrkede mark med vildt, hvori frøene sætter sig fast. Det ses ofte, at der i dyreveksler ses ukrudtsfrø fra hanespore eller agerrøvhale. Dermed vil spredning af græsukrudt fra disse brakmarker blive et problem og øge pesticidforbruget.

Det samme gør sig gældende for slåning af store tidselbestande. Netop i forbudsperioden vil der ske en frøspredning med vind ind i tilstødende marker, og der ses mange flere tidsler i dyrkede marker nu end tidligere. Indflyvning af frø fra brakmarker giver øget behov for bekæmpelse af rodukrudd med større pesticidforbrug i tilstødende marker. Derfor vil det være fagligt korrekt at kunne afslå og bekæmpe tidselkolonier i alle typer brakmarker, men evt. med den tilføjelse, at slåning skal kunne udføres fra 15. juli, hvor tidslerne er færdige med at blomstre og begynder frøspredning med vinden. Her bemærkes det, at Landbrug & Fødevarer helt generelt mener, at forbudsperioden skal reduceres, så det er muligt at slå arealerne allerede fra 15. juli.

I den forbindelse skal det supplerende nævnes, at selektiv slåning ikke vurderes at have betydning for brakmarkens biodiversitet, så længe der ikke er tale om en afpudsning af hele dyrkningsfladen.

Faktisk kan differentieret slåning hæmme de mest konkurrencedygtige planter og dermed fremme en mere varieret vegetation.

§ 32: Tilskudssats til bestøverbrak

I Landbrug & Fødevarer har vi hidtil udtrykt os positivt overfor det ekstra tilskud til bestøverbrak, dog med det forbehold, at det medfører en øget efterspørgsel efter jord, og dermed sandsynligvis vil påvirke forpagtningspriserne. Derudover mener vi, at der generelt bør gives større incitament til at etablere tiltag på bedriften, som er mere gavnlige end 1-årig braklægning. Det gælder både for småbiotoper, incitament til at lade brakarealerne ligge længere, og for tiltag der ligger i tilknytning til eksisterende naturarealer.

I januar 2024 har IFRO, Københavns Universitet imidlertid udgivet en analyse af det forventede årlige antal ansøgte hektar til bioordningerne i 2024-27. Denne analyse har givet anledning til stor bekymring for det nye tillæg til bestøverbrak. Det skyldes, at det i analysen skønnes (i det såkaldte centerestimat), at det ansøgte areal i bioordningen gradvist stiger frem mod 2027, hvor det er på 305.000 ha, hvoraf de 256.000 ha er med tillægget på 1.500 kr. per hektar. De planlagte arealer for ordningen er i 2025 henholdsvis 78.900 hektar, og heraf 36.541 hektar med tillæg til bestøverbrak.

Der er derfor en vis sandsynlighed for, at der på sigt ikke være tilstrækkeligt med midler til at sikre finansiering af ordningen.

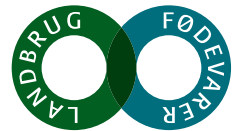
Dertil kommer, at IFRO i rapporten udtrykker stor bekymring over de voldsomme stigninger:

"Det meget høje støtteniveau for bioordningen "Biodiversitet & bæredygtighed" er ikke holdbart på længere sigt. På kort sigt vurderes det høje støtteniveau også at gøre mere skade end gavn, set i et større perspektiv. For eksempel kan man ikke forvente, at regeringen kommer ret langt med ambitioner om permanent udtagning af lavbrugsarealer, hvis man samtidig giver meget bedre kompensationer for etårige bioordninger."

På baggrund af de ganske voldsomme konsekvenser, som bestøverbrak-tillægget kan få, både i fht. det budgetterede beløb til ordningen, for udtagning af lavbundsarealer og for forpagtningspriserne, vil Landbrug & Fødevarer kraftigt opfordre til, at tillægget enten fjernes eller reduceres kraftigt.

1.2 Miljø- og klimavenligt græs

§ 35, nr. 2 og 4: Bestemmelsen giver udfordringer i fht. kravet om aktiv landbruger

Kravet om, at arealet i 2023 og 2024 skal være indberettet i Fællesskema i 2023 og 2024, og at der skal have været udbetalt grundbetaling i 2023-25 er et problem for de ansøgere, der er har fået underkendt ansøgning 2023 og 2024, fordi de ikke har kunnet anses som værende aktive landbrugere, eller hvis ansøgeren har glemt at søge om tilskud.

Landbrug & Fødevarer vil gerne have en uddybning af, hvad det saglige og faglige krav er for, at der både skal have været søgt i 2024 og 2025. Kravet gælder for eksempel ikke under "varieret planteproduktion" (§ 41).

Landbrug & Fødevarer mener derfor, at det som minimum bør sikres, at alle arealer som har været indberettet i fællesskemaet i de pågældende år (og dermed anses som støtteberettigede, hvis de overholder støttebetingelserne), kan søge om tilskud under ordningen i 2025, uanset, om der er blevet udbetalt grundbetaling til arealet. Dermed undgås, at en potentiel ansøger rammer ind i de ovennævnte problematikker.

For ansøgere, der har glemt at søge om tilskud, skal det være muligt at søge, hvis det på anden vis kan dokumenteres, fx via ortofoto, at arealet var udlagt med græs i de foregående år.

§36: Ikke beskrevet hvad der gælder for arealer med solceller

Der er ikke indsat bestemmelser for hvad der gælder for arealer med solceller. Jf. fx beskrivelse af solcelleanlæg i § 25 vedr. bioordningen biodiversitet og bæredygtighed og §41 5) vedr. bioordningen varieret planteproduktion.

1.3 Varieret Planteproduktion

§ 42 stk. 6: Der mangler et ord i teksten

Der står "Som ikke kan opfylde 10", der menes nok GLM 10.

1.4 Nedsættelse af tilskud, administrative sanktioner, kontrol m.v.

Det er vigtigt, at der i vejledningerne til bioordninger vises flere eksempler på beregning af nedsat tilskud og sanktioner.

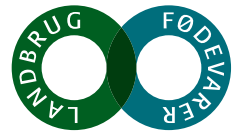
Der henvises til bemærkningerne i høringssvarets indledning vedr. erstatningsarealer for GLM 8 og GLM 10, samt muligheden for at tilbagetrække en ansøgning i forbindelse med satellitkontrollen. Derudover bemærkes følgende:

§ 54: Uagtsomhed ved udelukkelse

Det fremgår af § 54, at graden af ansøgers uagtsomhed skal indgå i vurderingen af, om en ansøger skal udelukkes fra at søge tilskud. Efter Landbrug & Fødevarers opfattelse skal udelukkelse forbeholdes særligt kvalificerede tilfælde, og derfor skal der som minimum være tale om forsæt eller grov uagtsomhed, for at der kan være tale om udelukkelse. Dette understøttes af en afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvor det fremgår, at (Sag 21/13847): "*Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker i øvrigt, at bortfald af tilsagn og udelukkelse fra støtteordninger er en indgribende forvaltningsakt, som kræver, at de skitserede forhold i hjemmelsgrundlaget med sikkerhed gør sig gældende i sagen.*"

§ 55, stk 2: Vigtigt med fyldestgørende oplysninger i satellitkontrollen

Ved partshøring i satellitkontrollen er det vigtigt, at det tydeligt fremgår, hvilke støtteordninger der er høring omkring. Hvis et areal er tilmeldt grundbetaling og en bioordning, så skal det fx være tydeligt

at høringen både vedrører støtteberettigelsen til grundbetaling og bioordningen, såfremt det er tilfældet. Ligeledes skal det fremgå, hvis høringen kan få betydning for overholdelse af konditionalitetskrav.

1.4 **Bilag**

Bilag 2

Følgende afgrøde bør tilføjes listen som støtteberettigede afgrøder
Elefantgræs, afgrødekode 596

Og som støtteberettigede afgrøder det foregående år:

Slåningsbrak, afgrødekode 310

Miljøgræs, afgrødekode 247

Bilag 4

Det ønskes, at der indsættes en mulighed for, at der kan tilføjes nye afgrøder, hvis behovet opstår.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent